

۲۰۹۳۲۱۸
۴۹ / ۷۴

بیماری‌های قابل انتقال

بین انسان و حیوانات

برای دانشجویان پزشکی و دامپزشکی

www.ketab.ir

دکتر حجت‌اله شکری

دانشیار دانشگاه تخصصی فناوری‌های نوین آمل

شماره مسلسل ۱۰۳۵۱

شماره انتشار ۴۱۶۲

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	شکری، حجت‌اله، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات برای دانشجویان پزشکی و دامپزشکی / حجت‌اله شکری.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۲۲۴ ص: مصور.
فروست	انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۴۱۶۲.
شابک	978-964-03-0007-7
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	بیماری‌های مشترک حیوان و انسان
یادداشت	Zoonoses
شماره افزود	دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات. University of Tehran. Press
رده‌بندی مکرر	RC۱۱۳/۵ ۱۳۹۹
رده‌بندی دیگر	۶۱۶/۹۵۹
شماره کتابشناسی	۶۰۸۰۰۹

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، ازتپی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.
(این کتاب با کاغذ حمایتی چاپ رسیده است)

عنوان: بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات (برای دانشجویان پزشکی و دامپزشکی)

تألیف: دکتر حجت‌اله شکری

ویرایش ادبی: فاطمه شیخ‌لو

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

بها: ۴۰۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرش مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

فهرست

پیشگفتار.....ش

فصل اول - کلیات بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات.....۱

مقدمه.....۱

اهمیت بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات.....۱

عوامل مؤثر در اشاعه بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات.....۲

ارگانیسم‌های بیماری‌زا.....۲

ارگانیسم‌های بیماری‌زا: راه‌های انتقال.....۴

ارگانیسم‌های بیماری‌زا: سیر تکاملی.....۴

ارگانیسم‌های بیماری‌زا: مخازن طبیعی.....۶

گروه‌های پرخطر.....۷

فصل دوم - بیماری‌های باکتریایی قابل انتقال بین انسان و حیوانات.....۹

کلیات.....۹

بروسلوزیس.....۹

مقدمه.....۹

عامل بیماری.....۱۰

همه‌گیرشناسی.....۱۲

۱. انسان.....۱۳

۲. حیوانات.....۱۵

پیشگیری.....۱۵

پستی‌اکوزیس.....۱۶

مقدمه.....۱۶

عامل بیماری.....۱۶

همه‌گیرشناسی.....۱۷

۱۸	۱. انسان
۱۹	۲. حیوانات
۲۰	پیشگیری
۲۱	تب کیو
۲۱	مقدمه
۲۱	عامل بیماری
۲۱	همه‌گیرشناسی
۲۲	۱. انسان
۲۳	۲. حیوانات
۲۴	پیشگیری
۲۴	تولارمی
۲۴	مقدمه
۲۴	عامل بیماری
۲۵	همه‌گیرشناسی
۲۶	۱. انسان
۲۸	۲. حیوانات
۲۸	پیشگیری
۲۹	سالمونلوزیس
۲۹	مقدمه
۲۹	عامل بیماری
۳۰	همه‌گیرشناسی
۳۱	۱. انسان
۳۲	۲. حیوانات
۳۲	پیشگیری
۳۳	سل
۳۳	مقدمه
۳۳	عامل بیماری
۳۳	همه‌گیرشناسی
۳۵	پاتوفیزیولوژی

۳۶.....	۱. انسان.....
۳۷.....	۲. حیوانات.....
۳۸.....	پیشگیری.....
۳۹.....	سپاه زخم.....
۳۹.....	مقدمه.....
۳۹.....	عامل بیماری.....
۴۰.....	همه گیرشناسی.....
۴۰.....	۱. انسان.....
۴۲.....	۲. حیوانات.....
۴۲.....	پیشگیری.....
۴۳.....	کزاز.....
۴۳.....	مقدمه.....
۴۴.....	عامل بیماری.....
۴۴.....	همه گیرشناسی.....
۴۵.....	۱. انسان.....
۴۶.....	۲. حیوانات.....
۴۷.....	پیشگیری.....
۴۷.....	لیمتوسپیروزیس.....
۴۷.....	مقدمه.....
۴۷.....	عامل بیماری.....
۴۹.....	همه گیرشناسی.....
۵۰.....	۱. انسان.....
۵۱.....	۲. حیوانات.....
۵۲.....	پیشگیری.....
۵۳.....	مشمشه.....
۵۳.....	مقدمه.....
۵۳.....	عامل بیماری.....
۵۴.....	همه گیرشناسی.....
۵۵.....	۱. انسان.....

۵۷	۲. حیوانات
۵۷	پیشگیری
۶۳	فصل سوم - بیماری‌های انگلی قابل انتقال بین انسان و حیوانات
۶۳	کلیات
۶۴	آسکاریازیس
۶۴	مقدمه
۶۴	عامل بیماری
۶۴	چرخه زندگی
۶۴	همه‌گیرشناسی
۶۵	۱. انسان
۶۶	۲. حیوانات
۶۶	پیشگیری
۶۷	اکینوکوکوزیس
۶۷	مقدمه
۶۷	عامل بیماری
۶۸	چرخه زندگی
۶۹	همه‌گیرشناسی
۷۰	بیماری کیست هیداتیک در انسان
۷۰	بیماری کیست آلوئولی در انسان
۷۱	۱. انسان
۷۲	۲. حیوانات
۷۲	پیشگیری
۷۳	آلودگی ناشی از کرم‌های قلاب‌دار
۷۳	مقدمه
۷۳	عامل بیماری
۷۳	چرخه زندگی
۷۴	همه‌گیرشناسی
۷۴	۱. انسان

۷۵.....	۲. حیوانات
۷۶.....	پیشگیری
۷۶.....	تریشینلوزیس
۷۶.....	مقدمه
۷۶.....	عامل بیماری
۷۷.....	چرخه زندگی
۷۹.....	همه گیرشناسی
۷۹.....	۱. انسان
۸۰.....	۲. حیوانات
۸۱.....	پیشگیری
۸۱.....	تنیازیس
۸۱.....	مقدمه
۸۱.....	عامل بیماری
۸۲.....	چرخه زندگی
۸۲.....	همه گیرشناسی
۸۳.....	۱. انسان
۸۳.....	۲. حیوانات
۸۴.....	پیشگیری
۸۴.....	توکسوکاریازیس
۸۴.....	مقدمه
۸۵.....	عامل بیماری
۸۵.....	چرخه زندگی
۸۵.....	همه گیرشناسی
۸۷.....	۱. انسان
۸۸.....	۲. حیوانات
۸۸.....	پیشگیری
۸۹.....	توکسوپلاسموزیس
۸۹.....	مقدمه
۸۹.....	عامل بیماری

۸۹	چرخه زندگی
۹۱	همه‌گیرشناسی
۹۲	۱. انسان
۹۴	۲. حیوانات
۹۶	پیشگیری
۹۶	فاسیولیاژیس
۹۶	مقدمه
۹۷	عامل بیماری
۹۷	چرخه زندگی
۹۸	همه‌گیرشناسی
۹۸	۱. انسان
۹۹	۲. حیوانات
۱۰۰	پیشگیری
۱۰۱	کریپتوسپوریديوزیس
۱۰۱	مقدمه
۱۰۱	عامل بیماری
۱۰۲	چرخه زندگی
۱۰۲	همه‌گیرشناسی
۱۰۳	۱. انسان
۱۰۴	۲. حیوانات
۱۰۶	پیشگیری
۱۰۶	لیشمانیوزیس
۱۰۶	مقدمه
۱۰۶	عامل بیماری
۱۰۷	چرخه زندگی
۱۰۸	همه‌گیرشناسی
۱۰۹	۱. انسان
۱۱۲	۲. حیوانات
۱۱۳	پیشگیری

فصل چهارم - بیماری‌های ویروسی قابل انتقال بین انسان و حیوانات	۱۱۹
کلیات	۱۱۹
آبله گاوی	۱۲۰
مقدمه	۱۲۰
عامل بیماری	۱۲۰
همه‌گیرشناسی	۱۲۰
۱. انسان	۱۲۱
۲. حیوانات	۱۲۲
پیشگیری	۱۲۲
آنفلوآنزا	۱۲۳
مقدمه	۱۲۳
عامل بیماری	۱۲۳
همه‌گیرشناسی	۱۲۴
۱. انسان	۱۲۷
۲. حیوانات	۱۲۸
پیشگیری از آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان (H ₅ N ₁) انسان	۱۲۹
۱. اقدامات احتیاطی برای جداسازی در منزل، مراکز بهداشتی-درمانی و بیمارستان‌ها	۱۲۹
۲. اقدامات احتیاطی برای کارکنان بهداشتی-درمانی در معرض تماس	۱۳۰
۳. اقدامات احتیاطی برای تماس‌های نزدیک و خانگی	۱۳۰
۴. اقدامات احتیاطی برای مسافران	۱۳۱
۵. اقدامات لازم هنگام بروز آنفلوآنزای پرندگان در مرغداری‌ها برای افراد در معرض خطر	۱۳۱
تب خونریزی‌دهنده کریمه-کنگو	۱۳۲
مقدمه	۱۳۲
عامل بیماری	۱۳۲
همه‌گیرشناسی	۱۳۲
۱. انسان	۱۳۳
۲. حیوانات	۱۳۵
پیشگیری	۱۳۵
تب دنگی	۱۳۷

۱۳۷		مقدمه
۱۳۸		عامل بیماری
۱۳۸		همه‌گیرشناسی
۱۳۹		۱. انسان
۱۴۰		۲. حیوانات
۱۴۰		پیشگیری
۱۴۱		هاری
۱۴۱		مقدمه
۱۴۱		عامل بیماری
۱۴۳		همه‌گیرشناسی
۱۴۴		۱. انسان
۱۴۶		۲. حیوانات
۱۴۷		پیشگیری
۱۵۱		فصل پنجم - بیماری‌های قارچی قابل انتقال بین انسان و حیوانات
۱۵۱		کلیات
۱۵۲		اسپوروتریکوزیس
۱۵۲		مقدمه
۱۵۲		عامل بیماری
۱۵۲		همه‌گیرشناسی
۱۵۳		۱. انسان
۱۵۴		۲. حیوانات
۱۵۵		پیشگیری
۱۵۵		درمان‌توفیتوزیس
۱۵۵		مقدمه
۱۵۶		عامل بیماری
۱۵۶		همه‌گیرشناسی
۱۵۷		پاتوفیز یولوژی
۱۵۷		۱. انسان

پیشگفتار

هر نوع بیماری که به‌طور طبیعی از حیوان مهره‌دار به انسان یا برعکس منتقل شود، در گروه زئونوزها یا بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات قرار می‌گیرد. این گروه از بیماری‌ها به‌وسیله انواع عوامل بیماری‌زا، از جمله باکتری‌ها، انگل‌ها، قارچ‌ها، ویروس‌ها و پرئون، ایجاد می‌شوند. بعضی از بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان از طریق غذا (تب دره ریفت) و گروهی از طریق آلودگی محیط زیست توسط پستانداران (های) یا گزش حشرات (تب دره ریفت) و گروهی از طریق آلودگی محیط زیست (کیست‌ها) بیکر قابل انتقال‌اند. در کشور ما، برخی از بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان به‌صورت بومی وجود دارند که مهم‌ترین این بیماری‌ها عبارت‌اند از: هاری، لیشمانیوزیس پوستی و احشایی، تب مالت، تب خونریز دهنده کریمه-کنگو و لپتوسپیروزیس. علاوه بر این، برخی بیماری‌ها مثل بیماری تب دنگی که قبلاً در کشور ما وجود نداشت یا اهمیت کمتری داشت، در سال‌های اخیر به‌عنوان تهدیدی روزافزون در نظر گرفته می‌شوند. به‌طور کلی، بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان هنوز هم تهدیدی مهم برای بهداشت عمومی‌اند، اما متأسفانه بسیاری از آنها مورد غفلت قرار گرفته‌اند. به عبارت دیگر، سیستم بهداشتی بسیاری از کشورها در سطوح ملی و بین‌المللی این بیماری‌ها را در اولویت قرار نداده‌اند، بنابراین با اینکه این بیماری‌ها قابل پیشگیری‌اند، سالانه سلامت و تندرستی صدها هزار انسان و حیوان را در تمام جهان، به‌خصوص در کشورهای در حال توسعه، تحت تأثیر قرار می‌دهند. بنابر تعریف سازمان جهانی بهداشت (WHO)، تندرستی حالتی از رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی است. کمک‌هایی که علم و دانش دامپزشکی می‌تواند برای رسیدن به تندرستی ارائه دهد، مختصراً در تعریف «دامپزشکی در خدمت بهداشت عمومی» ذکر شده و طبق این تعریف، تمامی کوشش‌های اجتماعی تأثیرگذار و تأثیرپذیر به‌وسیله علم دامپزشکی برای دستیابی به پیشگیری از بیماری‌ها، محافظت از زندگی و افزودن رفاه انسان است.

در تألیف این کتاب تلاش شده تا مطابق سرفصل مصوب درس بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوانات، توالی و نظم منطقی فصل‌ها براساس نوع ارگانیسم بیماری‌زا (باکتریایی، انگلی، ویروسی، قارچی، پرئونی، نوپدید و بازپدید) تنظیم شود و درباره هر بیماری به جنبه‌های مختلف آن شامل مقدمه بیماری، مشخصات عامل بیماری، همه‌گیرشناسی (اپیدمیولوژی)، علائم بالینی و تشخیص و درمان بیماری در انسان، علائم بالینی و تشخیص و درمان بیماری در حیوانات و پیشگیری از بیماری پرداخته شود. امید است که این کوشش مورد قبول استادان و دانشجویان عزیز مقاطع مختلف گروه‌های پزشکی و دامپزشکی قرار بگیرد.